

นิทานเซน : เพชรที่หาได้จากโคลนในถิ่นสลัม โดย พุทธศาสนิกขุ

อาตมา ต้องขอใช้คำ อย่างนี้ เพราะไม่ทราบว่าจะใช้คำอย่างไรดี ที่จะให้รวดเร็ว และสั้นๆ ท่านจะรู้สึกอย่างไร ก็ตามใจ ที่จะต้องใช้คำอย่างนี้ "เพชรที่หาได้จากโคลนในถิ่นสลัม" เรื่องนี้ก็เล่าว่า อาจารย์แห่งนิกายเซ็นชื่อ กูโด เป็นอาจารย์ของพระจักรพรรดิแห่งประเทศญี่ปุ่นในสมัยนั้น ท่านอาจารย์องค์นี้ชอบเที่ยวไปไหนคนเดียวโดดๆ อย่างนักบวชเร่ร่อนแบบปริพาชก ไม่ค่อยได้อยู่กับวัดวาอาราม ครั้งหนึ่ง ท่านเดินทางไปยังตำบลลิว เพื่อประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่งของท่านที่มีแก่คนอื่น ท่านได้ผ่านตำบล หนึ่ง เย็นวันนั้น ฝนก็ตกมา ท่านจึงเปียกปอนไปหมดและรองเท้าของท่านที่ใช้เป็นรองเท้าทำด้วยฟาง เพราะ นักบวชนิกายเซ็นใช้รองเท้าฟางทั้งนั้น เมื่อฝนตกตลอดวันรองเท้าก็ขาดยุบไปหมด ท่านจึงเสียดูว่าจะมีอะไรที่ไหน จะแก้ปัญหาเหล่านี้ได้บ้าง ก็พบกระท่อมเล็กๆ แห่งหนึ่งในถิ่นใกล้ๆ นั้น เห็นรองเท้าฟางมีแขวนอยู่ด้วย ก็คิดจะไปซื้อสักคู่หนึ่ง เอาใหม่ๆ มาใส่ เพื่อเดินทางต่อไป หลิงเจ้าของบ้านนั้น เขาถวายเลยไม่ต้องซื้อ และเมื่อเห็นว่า เปียกปอนมาก ก็เลยขอมินต์ให้หยุดอยู่ก่อน เพราะฝนตกจนค่ำ ท่านก็เลยต้องพักอยู่ที่บ้านนั้น ด้วยคาของห้องของหลิงเจ้าของบ้าน หลิงเจ้าของบ้าน เรียกเด็กๆ และญาติๆ มาสนทนาด้วยท่านอาจารย์; ท่านได้สังเกตเห็นว่า สกุนต์เป็นอยู่ด้วยความขื่นแค้นที่สุด ก็เลยขอร้องให้บอกเล่าตรงๆ โดยไม่ต้องเกรงใจว่าเรื่องมันเป็นอย่างไรกัน หลิงเจ้าของบ้านก็บอกว่า "สามีของดิฉัน เป็นนักการพนัน แล้วก็ดื่มจัด ถ้าเมื่อไหร่เขาชนะ เขาก็ดื่มมันจนไม่มีอะไรเหลือ ถ้าเขาแพ้ เขาก็ยืมเงินคนอื่น เล่นอีก เพิ่มหนี้สินให้มากขึ้น เขาไม่เคยมาบ้านเลย เป็นวันเป็นคืน หรือหลายวัน หลายคืน ก็ยังมี ดิฉันไม่รู้ว่าจะทำ อย่างไรดี" ท่านอาจารย์ก็บอกว่า ไม่ต้องทำ หารอก ฉันทจะช่วย ทา แล้วก็ว่า "นี่ ดิฉันมีเงินมาบ้าง ช่วยไปซื้อเหล้าองุ่น มาให้เหยือกใหญ่ๆ เหยือกหนึ่ง แล้วก็อะไรๆ ที่ดื่ม ที่น้ำกิน เอามาให้เป็นจ นวนเพียงพอ เอามาวางที่นี้ แล้วก็กลับไปท งานตามเรื่องเถอะ ดิฉันจะนั่งอยู่ที่นี้ ตรงหน้าบูซา" ข้อนี้ หมายความว่า บ้านนั้นก็มีหิ้งบูซาพระ เมื่อผู้ชายคนนั้น กลับมาบ้านเวลาดึก เขาก็เมา เขาก็พูด ตามประสาคนเมา นี้ค านี้ จะแปลว่ายังไง Hey! wife; ก็ต้องแปลว่า เมียโวย! มาบ้านแล้วโวย; มีอะไรกินบ้างโวย ตัวหนังสือ เขาเป็นอย่างนี้ ซึ่งมันก็เหมือนๆ กับในเมืองไทยเรา นี้เอง นี้ลองคิดว่า คนๆ นี้ จะเป็นอย่างไร ฉะนั้น กูโด ท่านอาจารย์ที่นั่งที่นั่นหิ้งพระก็ออกมารับหน้าบอกว่า "ฉันได้มีทุกอย่าง ส ำหรับท่าน เผอิญฉันมาติดฝนอยู่ที่นี้ ภรรยาของท่านเขาขอร้องให้ฉันพัก ค้างฝน ที่นี้ตลอดคืนนี้ ฉันทก็ควรจะมีส่วนตอบแทนท่านบ้าง ฉะนั้น ขอให้ท่านบริโภคสิ่งเหล่านี้ตามชอบใจ ชายคนนี้นั้นจิตใจใหญ่ มีทั้งเหล้าองุ่น มีทั้งปลา มีทั้งอาหารต่างๆ เขาก็ดื่มและรับประทาน จนนอนหลับไปไม่รู้รู้สึกตัวอยู่ตรงข้ามๆ เข้าของท่านอาจารย์ กูโด ที่นั่งสมาธิ ตลอดคืนนั้น เหมือนกัน ที่นี้ พอตื่นขึ้นมาตอนเช้า ชายคนนั้นก็ลืมหมด ไม่รู้ว่าอะไรเป็นอะไร เพราะเมื่อคืนนี้เขาเมาเต็มที่ และถามว่า ท่านเป็นใคร และจะไปข้างไหน ท่านอาจารย์ ก็ตอบว่า อ้อ! อาตมาคือ กูโด แห่งนครเกียวโต ก ลังจะไปธุระที่ตำบลลิว ตามเรื่องที่ว่ามาแล้ว เมื่อคืนนี้ ถ้อยค ำอย่างนี้ มันประหลาดที่ว่า บางครั้งก็มีอิทธิพลมากมาย คือว่า ชายคนนั้นจะอายุจนเหลือที่จะรู้ว่า จะอยู่ที่ไหน จะแทรกแผ่นดินหนีไปที่ไหนก็ท ำไม่ไหว แทรกไปไม่ได้ มันจะอายุถึงขนาดอย่างนั้นแล้ว ก็ขอโทษขอโพย ขอแล้วขออีก จนไม่รู้จะขออย่างไร ต่ออาจารย์ของพระจักรพรรดิ ซึ่งจับพลัดจับผลูเข้ามาอยู่ที่บ้านเขา ท่านกูโด ก็ยิ้มละไมอยู่เรื่อย แล้วก็พูดขึ้นซ้ำๆ บอกว่า "ทุกอย่างในชีวิตนี้ มันเปลี่ยนแปลงเรื่อย เป็นกระแสไหลเชี่ยวไปทีเดียวย และทั้งชีวิตนี้ มันก็สั้นเหลือเกินด้วย ฉายังเล่นการพนันและดื่มอยู่ดังนี้ ก็หมดเวลาที่จะทำอะไรอื่นให้เกิดขึ้น หรือสำเร็จได้ นอกจากท ำตัวเองให้เป็นทุกข์แล้ว ก็จะทำ ำให้ครอบครัวพลอยตกนรกทั้งเป็นกันไปด้วย" ความรู้สึกอันนี้ได้ประทับใจนายคนนั้นมีอาการเหมือนกับว่า ตื่นขึ้นมาในโลกอื่น เหมือนกับตื่นขึ้นมาจากความฝัน ในที่สุด ก็พูดกับท่านอาจารย์ว่า "ที่ท่านอาจารย์กล่าวนั้น มันถูกหมดเลย มันถูกอย่างยิง ถ้าอย่างไร ก็ขอให้กระผมได้สนองพระคุณอาจารย์โนค ลังสอนที่ประเสริฐนี้ เพราะฉะนั้น ขอให้กระผมออกติดตามท่านอาจารย์ ไปส่งท่านอาจารย์ ในการเดินทางนี้สักระยะหนึ่ง" ท่านอาจารย์กูโด ก็บอกว่า "ตามใจ" สองคนก็ออกเดินทาง ไปได้ประมาณ ๓ ไมล์ ท่านอาจารย์ก็บอกว่า "กลับเถอะ" นายคนนั้นก็บอก "ขออีกสัก ๕ ไมล์" อาจารย์ขยับขอยให้กลับไปอีกครึ่งทางที่ตองกลับแล้ว นายคนนั้นก็บอกว่า ขออีกสัก ๑๐ ไมล์เถอะ ในที่สุดก็ตองยอม พอถึง ๑๐ ไมล์ ท่านอาจารย์ ขยับขอยให้กลับไป เขาก็ว่า ขอตลอดชีวิตของผมนะ

นี่ก็เป็นอันว่า ไปกับท่านอาจารย์ ไปเป็นนักบวชแห่งนิกายเซ็น ซึ่งต่อมาก็คือเป็น ปริมาจารย์พุทธศาสนาแห่งนิกายเซ็นในญี่ปุ่น

นิกายเซ็นทุกสาขาที่เหลืออยู่ในญี่ปุ่นในทุกวันนี้ ออกมาจากอาจารย์องค์นี้องค์เดียวเท่านั้น ล้วนแต่เป็นลูกศิษย์ที่สืบมาจากอาจารย์องค์นี้คนเดียว

ท่านกลับตัวชนิดที่เราเรียกกันว่า เพชรที่พบจากโคลนในถิ่นสลัม นี้เป็นอย่างไรบ้าง ก็ลองคิดดู

ในประเทศญี่ปุ่น นายกรัฐมนตรีบางคน ก็มาจากเด็กที่ขายเต้าหู้ หาหนังสือพิมพ์ ก็เป็น นักเขียนหนังสือพิมพ์น้อยๆ สั้นๆ และเชิงสั้นๆ

จนเป็นบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ที่มีชื่อเสียง และไปเป็นนายกรัฐมนตรีสมัยหนึ่งในที่สุด นี่เราจะบอกเด็กๆ ตาด ำๆ ของเรานะ สิ่งต่างๆ

นั้นเปลี่ยนแปลงได้ถึงอย่างนี้กันสักทีจะได้ไหม เด็กๆ เขาจะมีความรู้สึกอย่างไร ในฐานะของเขา เขาจะท ำตัวให้เป็นเหมือนกับ "เพชรที่พบในโคลนจากถิ่นสลัม"

ได้อย่างไร โดยมากเขามักจะขายตนเองเสียถูกๆ จนเป็นเหตุให้เขาออกไปหาความสุขทางเนื้อทางหนัง ต่ ำๆ เดี่ยวๆ ไม่น่าดูนั้น ก็เพราะว่าเขาเป็นคนที่ไม่เคารพตัวเอง

ท้อถอยต่อการที่จะคิดว่าจะมันจะเป็นได้มากอย่างนี้พระพุทเจ้า ท่านก็ยังตรัสว่า เกิดมาเป็นคน นี้ ไม่ควรให้ตัวเอง "อดทน น ทเหยยโยโส" แปลว่า เป็นลูกผู้ชาย

เป็นบุรุษ ไม่ควรให้ซึ่งตน"ให้ซึ่งตน" นี้หมายความว่า ยกตนให้เสียแก่กิเลส หรือ ธรรมชาติฝ่ายต่ำมันก็ได้คิด ที่จะทำอะไร ที่ใหญ่โตมันคง ที่จะเป็นอย่างนี้ เป็นนี้

ให้จริงจังได้ ข้อนี้ เรียกว่า เราควรจะทำ เป็นหลักจริยธรรม ข้อหนึ่งด้วย เหมือนกัน

คัดลอกจาก <http://www.dharma-gateway.com/>